

KANSALLISKIRJASTON KÄYTTÖSÄÄNNÖT

1. Kansalliskirjasto palvelee maassa suoritettavaa tutkimustyötä, opetusta, opiskelua ja muita tiedon tarvisijoita.

Lukusalikäyttö

2. Kirjaston omia kokoelmia käytävillä henkilöillä on ensisijainen oikeus lukusalien ja muiden kirjastossa olevien työskentelytilojen käyttöön.
3. Tutkijat ja tutkimusryhmät voivat varata kirjaston tutkijainhuoneita, -paikkoja ja –hyllyjä tutkimustyötä varten määräajaksi.
4. Kirjaston kokoelmat ovat käytettävissä kirjaston lukusaleissa.
5. Seuraavia aineistoja saa käyttää vain kirjaston erikoislukusalissa:
 - erikoiskokoelmat, mukaan lukien Reenpää-kokoelma
 - kartat
 - kuvat
 - käsikirjoitukset
 - yleiskokoelman ennen vuotta 1800 painetut teokset

Ks. erikoislukusalin omat käyttösäännöt.

6. Kansalliskokoelman aineistoa saa käyttää vain siihen erikseen varatussa tilassa. Aineiston itsepalvelukopiointi on kielletty. Seuraavia kansalliskokoelmaan kuuluvia säilytteitä annetaan lukusaliin vain erikoisluvalla tutkimustyötä varten rajoitetuksi ajaksi:
 - kaunokirjallisuus
 - ajanvietelehdet
 - kurssikirjallisuus
 - näköispainosten, mikrofilmattujen ja digitoitujen julkaisujen alkuperäiskappaleet
7. Seuraavia humanistiseen kokoelmaan ja slaavilaiseen kirjastoon kuuluvia aineistoja annetaan vain lukusalilainaan:
 - ennen vuotta 1900 painettu kirjallisuus
 - arvokkaat, harvinaisiksi katsottavat tai korvaamattomat julkaisut
 - slaavilaiseen kirjastoon kuuluva ennen vuotta 1960 painettu kirjallisuus
 - käsikirjat, hakuteokset ja bibliografiat
 - sanomalehdet
 - kartat ja kuvat
 - mikromuotoiset julkaisut
 - huonokuntoiset julkaisut

Kotilainaus

8. Kotilainaoikeus on kokoelmien käytöstä annetuin rajoituksin yksityisillä henkilöillä ja paikallisilla kirjastoilla, arkistoilla, virastoilla sekä muilla laitoksilla. Kotilainoja ei saa viedä maan rajojen ulkopuolelle tai luovuttaa toiselle henkilölle.
9. Kotilainojen lainaamiseksi käyttäjällä pitää olla Helka-kortti. Kortti on henkilökohtainen, eikä sitä saa luovuttaa toiselle henkilölle. Käyttäjän on annettava korttia lomakkeella, johon on annettava henkilötunnus sekä osoite Suomessa. Kortin annossa noudatetaan lisäksi Helka-kirjastojen yhdessä sopimia sääntöjä.
10. Kansalliskokoelmasta, käsikirjoituskokoelmasta ja erikoiskokoelmista ei anneta kotilainoja, ei myöskään säännössä 7 mainittuja humanistisen ja slaavilaisen kokelman aineistoja.
11. Kirjastosta lainatut teokset on palautettava määräajan kuluessa. Määräajan pituus vahvistetaan kokoelmakohtaisesti erikseen.
12. Jos kirjastosta lainatun julkaisun laina-aika on päättynyt eikä sitä pyynnöistä huolimatta ole palautettu, käyttäjä joutuu lainakieltoon kaikissa Helka-kirjastoissa. Lainaoikeus palautetaan, kun

pyydetty julkaisu on palautettu tai korvattu sekä myöhästymismaksut maksettu. Jollei lainaaja ole laina-ajan päätyttyä useista muistutuksista huolimatta palauttanut lainaamaansa julkaisua, se katsotaan kadonneeksi, ja kirjasto ryhtyy asian vaatimiin toimenpiteisiin. Tarvittaessa asia hoidetaan oikeusteitse.

Kaukopalvelu

13. Kirjasto toimittaa muista kirjastoista tutkimustyötä ja opiskelua varten alkuperäisinä tai jäljenteinä kirjallisuutta, jota ei ole kirjaston omissa kokoelmissa eikä paikallisissa kirjastoissa.
14. Kirjaston kokoelmista lähetetään jäljenteitä ja kaukolainoja muille kirjastoille.
15. Kaukolainaksi ei lähetetä seuraavaa aineistoa:
 - kansalliskokoelmaan kuuluva aineisto
 - käsikirjoitukset
 - kartat ja kuvat
 - sanomalehdet
 - käsikirjastoon kuuluvat tai kotilainakiellolla merkityt teokset ja mikrofilmit
16. Lisäksi lähetetään vain harkinnan mukaan seuraavaa aineistoa:
 - humanistisen kokoelman 1800-luvulla painettu kirjallisuus
 - slaavilaiseen kirjaston vuosina 1800-1960 painettu kirjallisuus.
17. Kaukopalvelussa noudatetaan voimassa olevia yleisiä kaukopalveluohjeita.
18. Kirjasto perii kaukopalvelun käyttäjiltä lainasta tai jäljenteestä voimassa olevan palveluhinnaston mukaisen maksun.
19. Muista kirjastoista lähetettyjä kaukolainoja annetaan kotilainaksi vain lähettäjäkirjaston luvalla.

Jäljennepalvelu

20. Kirjaston kokoelmista saa tekijänoikeuslain säätämässä rajoissa ottaa ja tilata jäljenteitä yksityiseen tarpeeseen tutkimustyötä ja opiskelua varten.
21. Jäljenteitä ei saa ottaa aineistosta, joka voi jäljennettäessä vahingoittaa.
22. Kirjasto toimittaa kokoelmistaan maksullisia jäljenteitä tekijänoikeuslain ja maksuasetuksen määräämissä rajoissa. Käsikirjoitusaineiston jäljentämisestä annetaan tarkempia ohjeita käsikirjoitusaineiston käytösäännöissä.
23. Humanistisen kokoelman 1800-luvun aineistoa lukuunottamatta sääntöjen kohdissa 5-7 mainittujen aineistojen itsepalvelukopiointi on kielletty. Niistä voi tehdä maksullisen jäljennetilauksen kirjastolle.

Lainausta koskevia yleisohjeita

24. Käyttäjän on tilattava aineisto käyttöönsä omalla nimellään.
25. Kirjaston kokoelmista käyttöön annettua aineistoa on käsiteltävä varovasti ja varjeltava vahingoilta. Säilytteisiin ei saa tehdä minkäänlaisia merkintöjä eikä alleviivauksia.
26. Kirjaston käyttäjä, joka on turmellut tai kadottanut kirjaston aineistoa tai välineitä, on velvollinen korvaamaan kirjastolle aiheutuneen vahingon.
27. Lainajan on pyydettäessä todistettava henkilöllisyytensä.
28. Kirjaston käyttäjä on pyydettäessä velvollinen osoittamaan, että hänen mukanaan viemänsä kirjaston teokset on merkitty lainoiksi.

Muita ohjeita

29. Kirjaston käyttäjät saavat oleskella vain yleisölle tarkoitetuissa tiloissa.
30. Salkkuja, suurikokoisia laukkuja ja päällysvaatteita ei saa tuoda kirjaston sisätiloihin.
31. Kirjasto ei vastaa käyttäjien kirjastoon jättämästä omaisuudesta.
32. Syöminen ja juominen on sallittu vain kirjaston kahvilassa.
33. Matkapuhelimen käyttö on sallittu vain kirjaston kahvilassa ja eteisaulassa.
34. Käyttäjien omien tietokoneiden käyttö on sallittu niille osoitetuissa tiloissa.

35. Kirjaston asiakaskäyttöiset laitteet on tarkoitettu tutkimustyön tekoa varten.
36. Julisteita ja ilmoituksia saa kiinnittää vain tarkoitusta varten varatuille ilmoitustauluille.
37. Kirjaston toiminnan tai asiakkaiden häiritseminen voi johtaa kirjaston käyttöoikeuden menettämiseen.
38. Palvelupäälliköllä on oikeus kieltää kirjaston käyttö henkilöltä tai yhteisöltä, joka rikkoo kirjaston käytöstä annettuja ohjeita. Päätöksestä voi valittaa rehtorille 14 päivän kuluessa päätöksen saamisesta. Käyttöoikeuden menetystä koskeva päätös pannaan toimeen välittömästi valituksesta huolimatta.
39. Kirjaston käyttöä koskevia ohjeita annetaan myös kirjaston oppaissa ja eri kokoelmien ja palveluyksiköiden yksityiskohtaisissa ohjeissa.

Ylikirjastonhoitajan vahvistamana 1.3.2007